

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/51/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2620201054
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 10. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Arnouldová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2620201054.2

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Arnouldovej a sudcov JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Fedora Benku, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: L. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom ako matka, dieťa rodičov: matky Ing. P. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. M. F. XXX, C. M. F. a otca Ing. F. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. XXXXX/XH, Q., právne zast.: JUDr. Tatiana Dlhová, advokátka so sídlom Nobelova 34, Bratislava, o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia vo veci udelenia súhlasu za otca s individuálnym vzdelávaním maloletého, o odvolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Senica zo dňa 29. júla 2020, č.k. 11P/18/2020-80, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

II. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Uznesením, napadnutým odvolaním, súd prvej inštancie návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil aplikáciou ust. § 2 ods. 1 a § 52 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len CMP), a ust. § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, § 329 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), vecne súd dôvodil, že matka sa domáhala nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým by súd udelil súhlas namiesto otca s individuálnym vzdelávaním maloletého L. v školských rokoch 2019/2020 a 2020/2021, resp. do právoplatného rozhodnutia vo veci samej. Návrh odôvodnila tým, že súd rozsudkom zo dňa 07.09.2017 zveril maloletého na čas do rozvodu manželstva do starostlivosti matky, otca zaviazal povinnosťou platiť výživné a zároveň upravil styk otca s maloletým, ktoré rozhodnutie odvolací súd v časti zverenia maloletého a v časti určenia výšky výživného potvrdil a v časti úpravy styku s maloletým zrušil a vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Otec v priebehu posledných viac ako štyroch rokov svojím konaním opakovane hrubým a závažným spôsobom porušuje záujem maloletého, početnými podaniami na súdy, úrady či ošetrovúcim lekárom sleduje svoje vlastné ciele, pričom neustále ubližuje maloletému s cieľom pomstiť sa matke maloletého. Okrem toho podáva neustále súdne návrhy, ktorými žiada, aby bol maloletý zverený do jeho osobnej starostlivosti a to i napriek tomu, že maloletý sa s ním odmieta čo i len stretnúť. Maloletý bol v r. 2018 prijatý do prvého ročníka ZŠ, no na základe odporúčania Centra pedagogického-psychologického poradenstva a prevencie v Malackách matka požiadala školu o odklad začiatku plnenia jeho školskej dochádzky, škola rozhodla o odklade, otec však s týmto nesúhlasil, preto matka podala na súde návrh na rozhodnutie súdu pri nezhode rodičov, ktorým žiadala, aby súd udelil namiesto otca súhlas s odkladom začiatku povinnej školskej dochádzky maloletého o jeden školský rok, t. j. od 01.09.2019, ktorému návrhu súd vyhovel a rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 31.05.2019. Vzhľadom k tomu, že zdravotný stav maloletého naďalej nie je uspokojivý, matka zapísala maloletého na Základnú školu s materskou školou R. G., ktorá je jednou zo škôl, ktorá aktívne podporuje individuálne vzdelávanie žiakov. Následne požiadala riaditeľku ZŠ o povolenie individuálneho vzdelávania, riaditeľka ZŠ individuálne vzdelávanie maloletému povolila, no jej rozhodnutie bolo na základe odvolania otca druhostupňovým orgánom zrušené. Matka je presvedčená, že individuálna forma vzdelávania je pre

maloletého L. najvhodnejšia, a to s ohľadom na záujem maloletého a jeho zdravotný stav, čo potvrdzujú i lekárske správy. Maloletý v súčasnosti nenavštevuje väčšie detské kolektívy, kde bude už tak extrémne vysokej chorobnosti vystavený aj vírusom a baktériám, typickým pre akýkoľvek väčší kolektív. Jeho zdravotný stav sa mení veľmi rýchlo - dieťa prechádza z plného zdravia do plnej choroby, často krát v priebehu jednej hodiny a hrozí mu nenávratné poškodenie zdravia, ba až života. Navyše, okrem spomínaného nepriaznivého fyzického zdravotného stavu boli u dieťaťa zistené aj známky chronickej posttraumatickej stresovej poruchy. Zdravotný stav maloletému neumožňuje v súčasnosti absolvovať povinnú školskú dochádzku dennou formou štúdia, keďže kvôli nepriaznivému zdravotnému stavu by neustále vymeškával vyučovanie, čo by mu spôsobovalo stres, a taktiež by mal stres z toho, že do školy môže za ním prísť otec. Ujma, ktorá by týmto mohla maloletému vzniknúť, môže mať nezvratné následky, či dokonca viesť v krajnom prípade k extrémnemu stresu, vedúcemu k možnému srdcovému infarktu, až k smrti. Aktuálne tiež v súvislosti s celosvetovou pandémiou ochorenia COVID 19 je hrozba ujmy na zdraví maloletého ešte väčšia, keďže trpí viacerými chronickými ochoreniami, vrátane nedostatočnej imunity. Vzhľadom k uvedenému má matka za to, že vo veci je potrebný urýchlený zásah súdu vo forme navrhovaného neodkladného opatrenia.

2. Súd prvej inštancie po preskúmaní návrhu matky dospel k záveru, že nie je možné mu vyhovieť. Z obsahu podaného návrhu a pripojených listín síce vyplýva, že maloletý trpí zvýšenou chorobnosťou, je mu odporúčané individuálne vzdelávanie, no vzhľadom na charakter a povahu navrhovaného neodkladného opatrenia a skutočnosť, že otec maloletého s touto formou plnenia povinnej školskej dochádzky nesúhlasí (vychádzajúc jednak z rozhodnutia Okresného úradu Trnava, odbor školstva č. k. OU-TT-OS1-2020/011870 zo dňa 13.01.2020 a jednak zo spisu vedeného na tunajšom súde pod sp. zn. 3P/32/2020, v ktorom sa otec domáha taktiež nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým by súd nahradil naopak súhlas matky so štúdiom maloletého v 2. ročníku na Základnej škole v Q.), mal súd prvej inštancie za to, že vo veci nie je možné rozhodnúť len na podklade matkou tvrdených skutočností a lekárskeho súhlasu otca v tomto prípade predstavuje závažný zásah do práv rodiča, ako i do práv dieťaťa, a preto je potrebné vo veci vykonať riadne dokazovanie, čo však nie je možné v rámci rozhodovania o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, a preto súd návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

3. Proti tomuto uzneseniu podala matka včasné odvolanie, v ktorom dôvodila, že rozhodnutie bolo vydané v rozpore s najlepším záujmom maloletého, v rozpore so zákonom i Ústavou SR, keď súd právo otca postavil nad právo dieťaťa na zachovanie života a zdravia. Súd sa nemal uspokojiť s konštatovaním, že otec nesúhlasí a ide údajne o závažný zásah do práv otca v situácii, keď nedochádza čo i len k hypotetickej ujme na strane otca a naproti tomu je záujem dieťaťa nad všetku pochybnosť preukázaný lekárskeho súhlasom a vyžaduje urýchlený zásah súdu. Rozhodnutie je navyše nedostatočne odôvodnené a vnútorne rozporné. Nepriaznivý zdravotný stav maloletého je súdu známy z iného konania, kde vykonával zdĺhavé dokazovanie najmä ohľadom zdravotného stavu dieťaťa a udelil za otca súhlas s odkladom povinnej školskej dochádzky o jeden školský rok. Uvedený nepriaznivý zdravotný stav pretrváva a matka ho považuje za preukázaný aj lekárskeho súhlasom, ktoré predkladala k predmetnému návrhu. Objektívne nejde ani o zásah do práv otca, ide tu o dieťa a práva dieťaťa na život, na zdravie i na šťastné detstvo. Práve neudelenie súhlasu súdom je neprímeraným zásahom do práv dieťaťa. Odvolateľka vytkla súdu, ktorý v prvom rade má chrániť záujem dieťaťa stavia právo otca nad právo dieťaťa. Lekári (ktorí jediní a nie súd) sú kompetentní dieťaťu odporučiť individuálne vzdelávanie ako najlepšie chrániace jeho zdravie a život, pritom túto formu vzdelávania maloletému odporučili ako najlepšiu a súd napriek tomu rozhodol v rozpore s týmito odporúčaniami lekárov tvrdiac, že chráni záujem otca a „v neposlednom rade“ aj dieťaťa. Povinnosťou súdu podľa názoru matky bolo doporučené lekárov rešpektovať a podľa toho konať. Pokiaľ je v záujme dieťaťa rýchle rozhodnutie súdu, súd nemôže povedať, že na svoje rozhodnutie potrebuje viac času. Súdu matka poskytla dostatok dôkazov, ktoré pripojila k návrhu. Mnoho prípadov z praxe potvrdzuje, že súd môže rozhodnúť o záležitostiach maloletých detí neodkladným opatrením, ak je to potrebné na ochranu ich záujmu, i keď by to bolo na úkor niektorého rodiča. V rozpore s uvedeným súd uprednostnil právo otca pred právom dieťaťa, navyše ani nemal súd preukázané, že by vydaním neodkladného opatrenia došlo k akejkoľvek ujme na právach otca. Odvolateľka tiež vytkla súdu, že hoci na základe rozhodnutia odvolacieho súdu ustanovil maloletému v konaní kolízneho opatrovníka, jeho stanovisko v tejto veci súd pred svojím rozhodnutím nevyžiadal, čím súd uprel maloletému právo konať pred súdom prostredníctvom kolízneho opatrovníka. Matka v ďalšom poukázala na to, že individuálne vzdelávanie je najrýchlejšie rastúca forma vzdelávania v mnohých vyspelých krajinách, v domácom vzdelávaní majú deti viac času rozvíjať talenty, sociálne

zručnosti takýchto detí vysoko prevyšujú sociálne zručnosti detí vzdelávaných v bežných školách, doma vzdelávané deti tiež majú omnoho viac sociálnych kontaktov ako inštitucionalizované deti v školách. Navyše v čase šíriaceho sa koronavírusu by pre mal. L., ktorého zdravotný stav ani zďaleka nie je uspokojivý, by individuálne vzdelávanie bolo jediným v súčasnosti prípustným a prijateľným riešením. Všetky priaznivé aspekty domáceho vzdelávania sa u maloletého plne potvrdili, tento svojimi znalosťami a všeobecným rozhľadom prevyšuje svojich rovesníkov, o čom svedčia jeho nadštandardné výsledky, čo potvrdzuje že domáce vzdelávanie je v najlepšom záujme maloletého. V prvom ročníku, ktorý absolvoval formou individuálneho vzdelávania dosiahol vynikajúce výsledky a prosperoval s vyznamenaním. Podporu domáceho vzdelávania vzhľadom na jeho celosvetový trend a nadštandardné výsledky potvrdil nedávno aj minister školstva SR. V súvislosti s uprednostnením záujmu otca pred záujmom dieťaťa ďalšom matka odkazuje na rozhodnutia niektorých súdov, napr. Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 3P/71/2015, Okresného súdu Senica sp. zn. 3P/41/2016, Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 28P/126/2013, Okresného súdu Trnava sp. zn. 10P/63/2015, z ktorých vyplýva, že pri nezhodách rodičov a ich rozdielnych stanoviskách je prvoradá ochrana maloletého dieťaťa a jeho záujem, ktorý je nadradený záujmu rodiča. Žiadala preto, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zmenil a udelil namiesto otca súhlas s individuálnym vzdelávaním maloletého v školskom roku 2020/2021, resp. do právoplatného rozhodnutia vo veci samej. Matka k odvolaniu pripojila vysvedčenie maloletého z 1. ročníka ZŠ správu Mestského úradu K..

4. Kolízny opatrovník v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu uviedol, že sa prikláňa k rozhodnutiu okresného súdu, ktorý návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Stotožnil sa s názorom súdu, že nahradenie súhlasu otca v tomto prípade predstavuje závažný zásah do práv rodiča i práv dieťaťa a je preto potrebné vykonať vo veci riadne dokazovanie.

5. Otec maloletého v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu uviedol, že návrh matky považuje za nedôvodný a jej tvrdenia v odvolaní za účelové a zavádzajúce. Matka návrh opiera o rozsudok Okresného súdu Senica č.k. 5P/63/2018, ktorým súd nahradil súhlas otca na povolenie odkladu nástupu školskej dochádzky k 1. septembru 2019, avšak to hlavne z dôvodu, že v apríli, kedy bol rozsudok vydaný, dieťa už nemohlo objektívne dobehnúť učivo prvého ročníka zmeškané za 7 mesiacov. Otec záujem maloletého nevidí v domácom štúdiu, ktoré prispieva k izolácii dieťaťa pod zámienkou ochorení. Maloletý podľa správy MUDr. D. z 08.03.2019 (v konaní 5P/63/2018) trpel v priebehu roka často bežnými ochoreniami, ale MUDr. D. jasne vo svojej správe uviedla, že tieto ochorenia nie sú dôvodom pre vylúčenie dieťaťa zo školskej dochádzky. Matka síce správu uviedla ale nepredložila (a zmenila dieťaťu pediatra) naopak, predkladá a cituje správy staré štyri roky. Otec však uvedenú správu dokladá. Matka nepredložila zásadnú informáciu, že pedopsychiatricka MUDr. M. R., ktorá je ošetrojúcou odbornou lekárkou maloletého, v konaní o rozvod účastníkov (OS Bratislava II č.k. 27P/158/2015) ako svedok uviedla, že odporučila matke, aby dieťa chodilo riadne do školy. Na otázky odpovedala, že dieťa je bez ťažkostí, posttraumatická porucha v remisii, úzkostná porucha v symptomatológii. Dieťa musí navštevovať školu, musí byť v kolektíve rovesníkov, nemá sa matka vracieť k veciam, ktoré sa stali v minulosti. O uvedených skutočnostiach otec prikladá zápisnicu z pojednávania z 21.10.2019 č.k. 27P/158/2015. Otec poukázal na to, že pre individuálne vzdelávanie ani individuálny študijný plán matka otca o súhlas nikdy nežiadala, adresu otca škole neuviedla. ZŠ v K. nepodporuje vzdelávanie dištančnou výukou, nevedie internetovú žiacku knižku, a dosahované výsledky žiakov nie je možné overiť, čo je zrejmé z predkladaného dôkazu a to správy MÚ v K.. Matka nežiadala otca ani o súhlas na zmenu základnej školy zo ZŠ v R. G. na ZŠ v K., škola súhlas otca ani nezískovala, otec takýto súhlas nedal, lebo sám ani nemohol vedieť, že matka bez jeho vedomia zmenila dieťaťu školu v priebehu školského roka. Matka s ním vôbec nekomunikuje. Maloletému matka nemôže pri domácej výuke nahradiť rozvíjanie sociálnych interakcií dieťaťa s kamarátmi, vytváranie návykov súvisiacich s pravidelným režimom dieťaťa v škole, vznik a vyvíjanie vzťahov s kamarátmi, vývoj kolektívneho uvedomenia a disciplíny, vývoj správania v skupine. Matka dieťaťu nezabezpečuje žiadnu lepšiu výučbu než škola. Nepredložila žiadne dôkazy o garantovi, o rozsahu výučby, chýba domáci učiteľ i dôkazy o realizácii vyučovania. Matka sama nemá pedagogické vzdelanie a dieťa je zavreté doma v izolácii iba so starou matkou, bez rovesníkov, bez kamarátov, bez návštev kultúrnych pamiatok, parkov a pod., bez uvedomovania si sveta okolo seba. Individuálna forma vzdelávania maloletého dieťaťa musí byť odôvodnená. Dokazovanie týchto skutočností preto presahuje možnosti nariadenia neodkladného opatrenia ako uviedol aj súd prvej inštancie. V danom prípade ide o dohodu rodičov o podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností, ku ktorej rodičia nemôžu dospieť a v zmysle ust. § 35 zákona o rodine môže byť dohoda nahradená autoritatívnym rozhodnutím súdu. Doložil list Ministerstva školstva, vedy,

výskumu a športu Slovenskej republiky zo dňa 04.03.2020, obsahujúci informáciu k postupe škôl vo veci práv a povinností rodičov, v ktorom sa okrem iného uvádza, že ak dôjde k nezhode pri výbere základnej školy, možno sa obrátiť na súd na základe § 35 zákona o rodine, keďže plnenie povinnej školskej dochádzky je podstatnou vecou, pri zápise dieťaťa sa teda má vyžadovať súhlas oboch rodičov. Otec poukazuje na to, že ide o podstatnú vec, kedy je treba urobiť dopyt u druhého rodiča, či s prejavom zastupujúceho rodiča súhlasí, čo matka neurobila a súdu je známy nesúhlas otca. Predložené dôkazy matky podľa neho nepostačujú na vydanie rozhodnutia podľa jej návrhu. Matka vo všetkých konaniach otvorene prezentovala svoj nezáujem o komunikáciu s otcom, odmieta opustiť svoju komfortnú zónu jediného primárneho rodiča, v ktorej si uzurpuje právo o dieťati rozhodovať ako absolútne právo, čo vyhlasuje za najlepší záujem dieťaťa. Ide o ukážkový prípad nespôlupráce matky bez ohľadu na to, že pre zlepšenie vzťahov a komunikácie im bola nariadená výchovným opatrením povinnosť zúčastniť sa odborného poradenstva za účelom zlepšenia schopnosti navzájom komunikovať ohľadom výchovy dieťaťa a to rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp.zn. 24CoP/16/2018-438. Matka nariadené opatrenie nerešpektovala a nespôlupracuje ani v prebiehajúcom konaní o výkon rozhodnutia nariadený pod č.k. 7Em/1/2018-238 na Okresnom súde Senica. V konaní sp.zn. 1P/63/2016 o úpravu rodičovských práv na čas do rozvodu Okresný súd Senica v časti úpravy styku nariadil znalecké dokazovanie z odboru psychológie, zároveň pred Okresným súdom Bratislava v konaní o rozvod a ÚPP na čas po rozvode bolo nariadené znalecké dokazovanie z odboru psychiatrie a to rozhodnutím súdu po výsluchu pedopsychiatricky MUDr. M. R.. Otec je teda toho názoru, že rozhodnúť o individuálnej forme výučby v súdnom konaní pri nezhode rodičov vyžaduje riadne dokazovanie. Nejde ani tak o zásah do práv otca podieľať sa na rozhodovaní o školskej výučbe syna, hoci aj to je rodičovské právo zásadnej povahy, ale hlavne zasahuje do práv dieťaťa a to ústavného práva na vzdelanie, čo matka úplne ignoruje.

6. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP a § 7 ods. 1 CMP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 2 a § 357 písm. d/ CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania preskúmal napadnuté uznesenie, ako aj konanie mu predchádzajúce bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP) a dospel k záveru, že uznesenie súdu prvej inštancie je vecne správne.

7. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým zamietol návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadala udeliť za otca súhlas s individuálnym vzdelávaním maloletého L. v školských rokoch 2019/2020 a 2020/2021.

8. Odvolací súd preskúmal podané odvolanie, vyjadrenie otca i kolízneho opatrovníka k odvolaniu, oboznámil sa s obsahom spisu a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné. V prejednávanej veci ide o maloleté dieťa rodičov, ktorí spolu nežijú od 03.09.2015 a maloletý bol súdnym rozhodnutím v konaní o úprave rodičovských práv a povinností na čas do rozvodu (rozsudkom Okresného súdu Senica sp. zn. 1P/63/2016-413 zo dňa 07.09.2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 25CoP/16/2018-576 zo dňa 13.06.2018) zverený do osobnej starostlivosti matky. Toho čase stále prebieha rozvodové konanie rodičov dieťaťa na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 27P/158/2015.

9. Na návrh matky Okresný súd Senica v konaní sp. zn. 5P/63/2018 rozsudkom zo dňa 09.04.2019 udelil namiesto otca súhlas s odkladom povinnej školskej dochádzky maloletého L. o jeden školský rok, teda k 01.09.2019. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že maloletý bol prijatý rozhodnutím ZŠ F. W. do 1. ročníka základnej školy, na žiadosť matky škola odložila začiatok povinnej školskej dochádzky o rok a to na základe odporúčenia CPPPaP Malacky, otec podal voči rozhodnutiu školy odvolanie, na základe ktorého bolo rozhodnutie školy zrušené a keďže otec maloletého s odkladom nesúhlasí, škola prerušila konanie vo veci odkladu školskej dochádzky do rozhodnutia súdu. Súd mal zistené, že maloletý ku dňu rozhodovania vo veci samej vôbec nezačal školu navštevovať, škola jeho neprítomnosť ospravedlnila na základe lekárskeho správ predkladaných matkou a ospravedlneníek matky. Súd mal ďalej preukázané, že maloletý trpí častou chorobnosťou, pričom sa jedná o bežné ochorenia. Súd v uvedenom konaní napokon vzhľadom k najlepšiemu záujmu maloletého udelil za otca súhlas s odkladom školskej dochádzky o rok, pretože maloletý doposiaľ do školy nechodil a ak by začal až teraz po siedmich mesiacoch výuky, nemal by takmer žiadnu možnosť zvládnuť učivo a pravdepodobne by musel opakovať ročník.

10. Dňa 24.04.2020 podala matka na súd predmetný návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáha udelenia súhlasu namiesto otca s individuálnym vzdelávaním maloletého v školských rokoch 2019/2020 a 2020/2021, resp. do právoplatného rozhodnutia vo veci samej, pričom dôvodila tým, že zdravotný stav maloletého naďalej nie je uspokojivý, matka zapísala maloletého na Základnú školu s materskou školou R. G., ktorá je jednou zo škôl aktívne podporujúcou individuálne vzdelávanie žiakov. Riaditeľka ZŠ R. G. žiadosti matky vyhovel a individuálne vzdelávanie maloletému povolila, avšak na základe odvolania otca druhostupňový orgán zrušil rozhodnutie a vec vrátil škole na nové rozhodnutie, pričom jej uložil riadne zistiť skutočný stav veci a to s prihliadnutím na najlepší záujem dieťaťa a zabezpečiť súhlas oboch rodičov. Matka má však za to, že zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva povinnosť vyžadovať súhlasné stanovisko oboch rodičov, maloletý L. riadne plní povinnú školskú dochádzku, spôsob akým ju plní, je plne v súlade so zákonom a súhlas otca považuje za irelevantný. Matka je presvedčená, že individuálna forma vzdelávania je pre maloletého L. najvhodnejšia, a to s ohľadom na záujem maloletého a jeho zdravotný stav, nebude tak vystavený aj vírusom a baktériám, typickým pre väčší kolektív. Maloletého zdravotný stav sa mení veľmi rýchlo - dieťa prechádza z plného zdravia do plnej choroby, častokrát v priebehu jednej hodiny a hrozí mu nenávratné poškodenie zdravia, ba až života. Navyše, okrem spomínaného nepriaznivého fyzického zdravotného stavu boli u maloletého zistené aj známky chronickej posttraumatickej stresovej poruchy. Podľa názoru matky zdravotný stav maloletého mu neumožňuje v súčasnosti absolvovať povinnú školskú dochádzku dennou formou štúdia, keďže kvôli nepriaznivému zdravotnému stavu by neustále vymeškával vyučovanie, čo by spôsobovalo maloletému stres, a taktiež by mal stres z toho, že do školy môže za ním prísť otec, s ktorým sa odmieta stýkať a ujma, ktorá by týmto mohla maloletému vzniknúť, môže mať nezvratné (podľa matky až fatálne) následky. Navyše matka poukazuje na hroziacu závažnú ujmu aj v súvislosti s pandemiou ochorenia COVID 19, keďže ide o maloletého, ktorý trpí viacerými chronickými ochoreniami vrátane nedostatočnej imunity. Matka má za to, že vo veci je potrebný urýchlený zásah súdu vo forme navrhovaného neodkladného opatrenia.

11. Otec nesúhlasí s individuálnym vzdelávaním syna, je toho názoru, že dieťa nemá byť v izolácii s matkou, ktorá navyše nemá pedagogické vzdelanie, dieťa potrebuje navštevovať školu, byť začlenené do kolektívu rovesníkov, čo jeho zdravotný stav nevyklučuje. Podľa jeho názoru matka dieťaťu upiera právo na vzdelanie, a koná v rozpore so záujmami maloletého. Súdu je z úradnej činnosti známe, že otec sa preto podaným protinávrhom na Okresnom súde Senica v konaní sp. zn. 3P/32/2020 domáhal nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým by súd nahradil súhlas matky so štúdiom maloletého v 2. ročníku na Základnej škole U. L., R. XX, Q. v školskom roku 2020/2021, nahradil súhlas matky na podpísanie prihlášky na prijatie maloletého do školy a uložil matke zabezpečiť nástup a plnenie školskej dochádzky maloletým z dôvodu, že maloletý nie je prihlásený na plnenie povinnej školskej dochádzky v žiadnej základnej škole v Slovenskej republike. Otec je toho názoru, že návšteva ZŠ je pre dieťa určite lepším riešením, ako ponechať jeho vzdelávanie na svojvoľu matky, s nepreskúmaným vzdelávacím garantom, resp. vzdelávanie zabezpečovať v českej škole vzdialenej viac ako 3 hodiny cesty autom od bydliska, v českom jazyku, čo je pre žiaka 2. ročníka základnej školy s materinským jazykom slovenským, žijúceho trvale v SR, ktorý má národnosť slovenskú, nielen nepochopiteľné, ale v rozpore s jeho záujmami. Súd prvej inštancie uznesením zo dňa 29. júla 2020 návrh otca zamietol a uvedené rozhodnutie Krajský súd v Trnave, rozhodujúci o odvolaní matky, dňa 23.10.2020 potvrdil z dôvodu, že nie je dostatok relevantných informácií na to, aby súd o tejto dôležitej veci rozhodoval neodkladným opatrením s ohľadom na to, že tu nie je naliehavá potreba rozhodnúť a to i s ohľadom na zdravotný stav maloletého a súčasnú epidemiologickú situáciu.

12. Podľa § 325 ods. 1, 2 písm. d) CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery, alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

13. Neodkladným opatrením možno strane uložiť najmä aby niečo vykonala, niečoho sa zdržala alebo niečo znášala.

14. Jedným zo základných predpokladov pre úspešnosť návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, je osvedčiť právo, alebo nárok, ktoré by bolo obsahom konkrétneho právneho vzťahu medzi účastníkmi, navrhovateľ neodkladného opatrenia by musel v prejednávanej veci osvedčiť, že existuje naliehavá potreba bezodkladne upraviť vzájomné vzťahy medzi účastníkmi konania práve ním navrhovaným spôsobom. Potreba úpravy právnych pomerov musí byť bezodkladná, čo zahŕňa aj prvok naliehavosti

a nevyhnutnosti. Reálne vyhodnotenie potreby bezodkladne upraviť pomery je otázkou voľnej úvahy súdu, ktorá však musí byť objektívne preskúmateľná na základe odôvodnenia rozhodnutia.

15. Podľa § 28 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. Zákon o rodine, súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä a) sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa, b) zastupovanie maloletého dieťaťa, c) správa majetku maloletého dieťaťa.

16. Podľa § 28 ods. 2 Zákona o rodine, rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

17. Podľa ustanovenia § 35 Zákona o rodine, ak sa rodičia nedohodnú o podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností, najmä o vyťahovaní maloletého dieťaťa do cudziny, o správe majetku maloletého dieťaťa, o štátnom občianstve maloletého dieťaťa, o udelení súhlasu na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a o príprave na budúce povolanie, rozhodne na návrh niektorého z rodičov súd.

18. Rodičovské práva a povinnosti majú obidvaja rodičia v rovnakom rozsahu (pokiaľ niektorý z nich nebol v týchto právach obmedzený, alebo mu neboli odňaté, či pozastavené, čo však nie je súdený prípad). Obsahom týchto práv a povinností je starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa, jeho zastupovanie a správa majetku, pričom rodičia vždy musia postupovať pri ich výkone tak, aby chránili záujmy svojho dieťaťa. Zákon rozlišuje medzi tzv. bežnými vecami súvisiacimi s výkonom rodičovských práv a povinností a podstatnými vecami. Z ust. § 35 vyplýva, že pri podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností sú rodičia povinní sa dohodnúť. Podstatným rozhodnutím vo veci mal. dieťaťa treba rozumieť také rozhodnutie rodiča, ktoré svojim obsahom a dôsledkami výrazne zasahuje do výkonu rodičovských práv a povinností druhého rodiča a súčasne má výrazný vplyv na záujem samotného dieťaťa. Pri rozhodovaní rodičov o bežných veciach, súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností, sa podľa zákona nevyžaduje dohoda rodičov (i keď sa predpokladá), a každý z rodičov môže vykonávať v týchto bežných veciach rodičovské práva a povinnosti sám a prijímať v týchto veciach rozhodnutia bez vyžadovania súhlasu druhého rodiča. Pokiaľ však ide o podstatné veci súvisiace s výkonom rodičovských práv a povinností, a to aj keď rodičia nežijú spolu a dieťa je zverené jednému z nich, tu sa vyžaduje, aby sa rodičia dohodli a pokiaľ to nie je možné, ktorýkoľvek z rodičov môže podať na súd návrh, kedy dohoda rodičov o tejto podstatnej veci, ku ktorej rodičia nemôžu dospieť, bude v zmysle ustanovenia § 35 Zákona o rodine nahradená autoritatívnym rozhodnutím súdu.

19. V prípade výkonu rodičovských práv a povinností k mal. L. nastala nehoda rodičov v otázke spôsobu vzdelávania maloletého, ktorú otázku nemožno považovať za bežnú vec a keďže zákonnými zástupcami maloletých sú obidvaja rodičia, preto je nevyhnutný súhlas ich oboch. Z obsahu spisu je zrejmé, že rodičia spolu nekomunikujú, ich názory na vzdelávanie maloletého syna sú diametrálne rozdielne. Pokiaľ nedošlo k dohode rodičov o takejto podstatnej otázke, rozhodne na návrh jedného z rodičov súd. Súd pri rozhodovaní musí vychádzať zo základného kritéria, ktorým je záujem maloletého dieťaťa a na zodpovedanie tejto otázky musí preto podrobne skúmať všetky rozhodujúce skutočnosti, čo je možné len v konaní vo veci samej. Uvedené nie je možné v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia a to pre výrazne obmedzené možnosti dokazovania a krátke lehoty, v ktorých treba o návrhu rozhodnúť. Z obsahu súvisiaceho spisu Okresného súdu Senica č. k. 3P/32/2020 vyplýva, že otec vo veci samej podal návrh na nahradenie súhlasu matky so štúdiom maloletého na Základnej škole U. L., R. XX, Q., kde súd bude vykonávať náležité dokazovanie na zisťovanie optimálnej formy štúdia pre maloletého. Nič nebráni matke, aby aj ona podala návrh vo veci samej na udelenie súhlasu za otca s individuálnym vzdelávaním maloletého, v ktorom súd bude skúmať všetky relevantné argumenty účastníkov konania. Naproti tomu úlohou súdu rozhodujúceho o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia je iba posúdiť, či táto osvedčila, že bez navrhovanej úpravy pomerov sú práva účastníkov konania (v tomto prípade najmä maloletého) bezprostredne ohrozené, teda že existuje naliehavá potreba vydať navrhované neodkladné opatrenie. V danom prípade odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dospel po preskúmaní spisu k záveru, že matka potrebu nariadenia neodkladného opatrenia neosvedčila.

20. Hlavným dôvodom, pre ktorý matka žiada pre dieťa individuálnu formu vzdelávania, je nepriaznivý zdravotný stav dieťaťa. Na preukázanie tejto skutočnosti doložila k návrhu 3 lekárske správy MUDr. P. T., detskej lekárky maloletého L., z ktorých vyplýva, že tento približne 2 x mesačne prekonáva ataky

vysokých horúčok a bez vhodne a včas podanej medikamentózne liečby hrozí riziko poškodenia zdravia, dokonca môže ísť až o život ohrozujúci stav, navyše prechádza dieťa mimoriadne ťažkým obdobím (z dôvodu prebiehajúceho rozvodu rodičov), je v strese, je nevyhnutná nepretržitá prítomnosť matky ako osoby zaškolenej pre zvládnutie komplikácií spojených s ochoreniami, pričom lekárka z dôvodu dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu neodporúča zaradiť dieťa do kolektívu a zväziť stretávanie s otcom. Prvé dve správy sú však takmer päť rokov staré (z 28.10.2015 a 11.12.2015), posledná je z 13.09.2016. Matka ďalej predložila správu z kontroly dieťaťa v Národnom ústave detských chorôb z 28.10.2019, z ktorej vyplýva záver, že dieťa má recidivujúce febrility, afty, zvýšenú chorobnosť, bez výskytu závažnejších infekcií, ktoré by svedčali pre primárny imunodeficit, vzhľadom na frekvenciu sa lekár stotožnil s odporúčaním individuálneho študijného plánu do obdobia ev. ústupu ťažkostí po tonzilektómii. Matka ďalej predložila informáciu, zasielanú dňa 04.10.2019 ÚPSVaR Bratislava detským lekárom MUDr. U. B., v ktorom lekár uviedol, že maloletý je vedený ako jeho pacient od 01.09.2019, matka s dieťaťom navštívila jeho ambulanciu dvakrát a to 10.09.2019 a 25.09.2019 s akútnym horúčkovým ochorením. Z ďalšej správy tohto lekára zo dňa 18.02.2020 vyplýva, že maloletý dlhodobo trpí zvýšenou chorobnosťou, je sledovaný na viacerých odborných ambulanciách, najmä pre poruchy imunity a periodické horúčky, tiež od r. 2015 je sledovaný pedopsychiatrom a detským neurológom, na základe čoho bolo viacerými lekármi indikované individuálne vzdelávanie, tento režim mu vyhovuje. Podľa matkou predloženého znaleckého posudku č. 7/2019 z 05.02.2019 vyhotoveného na žiadosť matky dieťaťa ako zadávateľa znalkyňou v odbore psychológia, odvetvie poradenská psychológia, Klinická psychológia detí PhDr. Mgr. Elenou Fortis, k rozvodovému konaniu, z vyšetrenia maloletého vyplýva silný emocionálny vzťah k matke, v ktorej má oporu a istotu, naopak k otcovi prežíva negatívny emocionálny vzťah, odmieta ho. V psychickom stave maloletého boli zistené pretrvávajúce známky posttraumatickej stresovej poruchy s verbalizovanými suicidiálnymi myšlienkami pri asociovaných stresujúcich spomienkach na otca., znalkyňa preto odporúča matke pokračovať v zabezpečovaní funkčne nastavenej zdravotnej starostlivosti o maloletého s tým, že maloletý potrebuje v súčasnosti pokojné, bezpečné prostredie domova u matky.

21. Ďalším dôvodom, pre ktorý matka žiadala vyhovieť jej návrhu, je jej presvedčenie o tom, že domáca forma vzdelávania má nadštandardné výsledky, pričom na preukázanie takýchto výsledkov u maloletého matka predložila (už v rámci odvolacieho konania) vysvedčenie maloletého za I. ročník z ZŠ K. s.r.o. v K., ČR, z ktorého vyplýva, že prosperoval s vyznamenaním, vzdelávanie sa uskutočňovalo formou individuálneho vzdelávania. Doložila tiež správu Mestského úradu K. z 10.06.2020, podľa ktorej maloletý je žiakom tejto školy od 01.03.2020 a absolvuje individuálnu formu vzdelávania, výsledky sú skôr nadpriemerné a v komunitnej skupine, kde sa vzdeláva, je spokojný. S matkou žiaka je spolupráca nadpriemerná, žiak je vzorne pripravený, veci odovzdáva s predstihom a vzorne spracované. V uvedenej správe sa ďalej uvádza aj to, že v žiadosti o prestup na túto školu matka okrem iného uviedla, že so synom nebýva ani nikdy nebývala v Čechách, ale zdržuje sa na adrese C. M. F. XXX a uviedla, že dôvodom prihlásenia syna do školy v K. bolo to, že táto škola podporuje individuálne vzdelávanie a na Slovensku je to bežná prax, že sa deti prihlasujú do Čiech. Ohľadom svojich pomerov uviedla, že je rozvedená a otec syna býva v Q., je zvyknutá, že si stále sťažuje a toto rieši s kolíznou opatrovníčkou na úrade práce v Senici.

22. Otec zase na podporu svojich tvrdení doložil lekársku správu zo dňa 08.03.2019, vystavenú MUDr. P. D., v ktorej sa okrem iného uvádza, že L. fyzický zdravotný stav nie je prekážkou dochádzania resp. zaradenia do kolektívneho zariadenia. Ďalej doložil kópiu zápisnice z pojednávania konaného na Okresnom súde Bratislava II dňa 21.10.2019 vo veci sp. zn. 27P/158/2015, na ktorom súd vypočul MUDr. M. R., lekárkou, u ktorej je mal. L. v dispenzárnej starostlivosti od januára 2019, a táto súdu uviedla, že maloletý trpí posttraumatickou stresovou poruchou, u predchádzajúcich lekárov bola konštatovaná aj fóbická úzkostná porucha, suicídne sklony u dieťaťa ale nespozorovala (deti do osem rokov si smrť neuvedomujú, ak aj dieťa podobnú vetu vysloví, nie je si vedomé, čo to znamená). Uviedla, že dieťa je veľmi silno naviazané na matku... a že matku upozorňovala, na to, že je dôležité, aby dieťa integrovala do kolektívu. Lekárka ďalej k aktuálnemu stavu dieťa uviedla, že dieťa je bez ťažkostí, posttraumatická porucha v remisii, úzkostné poruchy v symptomatológii, dieťa musí navštevovať školu, musí byť v kolektíve rovesníkov, nemá sa matka vracieť k veciam, ktoré sa stali v minulosti. Na otázku, či podľa nej matka zabezpečuje dieťaťu dostatočnú starostlivosť lekárka uviedla, že si to nemyslí, o čom svedčí neustále menenie ošetrovujúcich lekárov dieťaťa, izolovanie dieťaťa, aj ju (lekárku) matka zavádzala, že dieťa chodí do ZŠ a na dnešnom pojednávaní zistila, že ide o zariadenie, ktoré vôbec nemá štatút školy. Lekárka zdôraznila, že je jednoznačne potrebné vykonať znalecké dokazovanie na

psychiatrické vyšetrenie oboch rodičov. Otec doložil aj uznesenie Okresného súdu Bratislava II zo dňa 14.05.2020 vo veci rozvodu manželstva a úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému L., ktorým bol ustanovený v konaní znalec z odvetvia psychiatria na vypracovanie znaleckého posudku na preskúmanie psychického stavu matky i otca so zameraním aj na prípadný negatívny vplyv na maloletého, ak sú tu prítomné psychické ochorenia.

23. Z takto vykonaného skráteného dokazovania odvolací súd uzavrel, že matka neosvedčila naliehavosť potreby dočasnej úpravy vzťahov medzi účastníkmi ňou navrhovaným spôsobom. Prvoradou a základnou úlohou súdu v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia týkajúceho sa starostlivosti o maloleté dieťa je poskytnutie provizórnej ochrany oprávneným záujmom dieťaťa v rámci zákonom stanovených procesných lehôt zabezpečujúcich rýchly zásah do pomerov účastníkov. Ochrana oprávnených záujmov maloletého dieťaťa musí byť vždy uprednostnená pred osobnými záujmami rodičov, prípadne iných osôb a v odôvodnených prípadoch vykonaná aj v rozpore s ich vôľou. V danom prípade ale výsledky skráteného dokazovania neumožňujú prijatie záveru o tom, či individuálna forma vzdelávania je v najlepšom záujme maloletého, keď na prijatie jednoznačného záveru je potrebné vykonať podstatne širšie dokazovanie než to umožňujú lehoty na rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Bolo síce osvedčené, že maloletý L. trpí zvýšenou chorobnosťou, v ostatnom však spis obsahuje protichodné tvrdenia lekárov, ktoré nepostačujú súdu na prijatie záveru o tom, že by individuálna forma vzdelávania bola pre zdravý vývoj dieťaťa vhodnejšia, než plnenie riadnej školskej dochádzky. Listiny, tvoriace obsah spisu, na túto otázku odpoveď nedávajú, keď dôkazy, predložené každým z rodičov v podstate potvrdzujú tvrdenia toho-ktorého z nich. Tvrdenia matky uvádzané v návrhu a dôkazy ňou predložené (o vhodnosti individuálnej formy vzdelávania), boli tak úspešne spochybnené tvrdeniami otca podloženými tiež dôkazmi (ktoré vyvracajú vhodnosť individuálnej formy vzdelávania). Za takéhoto stavu odvolací súd musel uzavrieť, že matka neosvedčila naliehavú potrebu okamžitej neodkladnej úpravy ňou navrhovanej, pretože takúto potrebu toto skrátené dokazovanie nepotvrdilo.

24. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. O nároku na náhradu trov konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 52 CMP.

25. Senát krajského súdu uvedené uznesenie prijal pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).